

Schriftelijke ronde CvT september 2016: Ontvangen reacties / gemaakte opmerkingen

Geen reactie ('geen bericht is instemming') is ontvangen van de VNG

Reactie is ontvangen van:

1. Landsdeel West
Wij kunnen instemmen met de voorgestelde stukken (Gerben Bierman, NH).
2. Europese Commissie
Zie bijlage 1
3. Landsdeel Zuid:
Bestudering van de stukken (incl. de reactie vanuit de EU) leidt tot de volgende opmerkingen van mijn kant:
 - a) Bij het Addendum op het Handboek: Ik sluit me aan bij de opmerkingen vanuit de EU.
 - b) Bij de voorstellen voor Openstellingen: Geen opmerkingen (Torben Mulder, Provincie Limburg)

Aanvullende reactie vanuit Landsdeel Zuid:

Bij het geografisch criterium voor 4.4.1 (blz 24) en 4.4.2 (blz 28) in het addenda staat nu dat alleen maatregelen IN een probleemgebied voor subsidie in aanmerking komen. Maar bij hydrologische maatregelen is het vaak kostenefficiënter of doelmatiger om de maatregelen buiten het probleemgebied te nemen. Dit geldt met name bij hydrologische maatregelen PAS en hydrologische maatregelen voor de KRW.

Om die reden willen wij voorstellen de formulering in het addendum bij het geografisch criterium voor 4.4.1 (blz 24) en 4.4.2 (blz 28) iets aan te passen. Bijvoorbeeld door toe te voegen dat het ingeval van hydrologische maatregelen ook mag gaan om maatregelen in de invloedssfeer van het probleemgebied.

4. Unie van Waterschappen:
Met de genoemde punten in de "Notificatie POP3 2016" kunnen wij instemmen. Wij willen wel benadrukken dat het voorstel onder V Financiering projectkosten POP2 voortvloeiend uit toegekende bezwaar- en beroepzaken niet leidt tot een extra beslag op de POP3 middelen.

Bij het document "Addenda bij Handboek selectie POP3 projecten" hebben we enkele tekstvoorstellen, omdat in maatregel 04.4.02 "Niet productieve investeringen water" teksten zijn gebruikt die horen bij "Niet productieve investeringen voor biodiversiteit, natuur, landschap en hydrologische maatregelen PAS" in plaats van "Niet productieve investeringen water". Hieronder de stukken waar een foutieve tekst is gebruikt met het verzoek deze te vervangen/aan te passen.

Werkwijze 1, geografisch criterium

Originele tekst: 4 punten indien het project beoogt de beleidsdoelstelling na afloop van het project te hebben bereikt (twee geïsoleerde natuurgebieden zijn weer verbonden, de verdroging van een natuurgebied is opgeheven, een beek is weer vanaf de monding vispasseerbaar, waterlopen zijn omgeleid, een natuurgebied is hersteld).

Voorstel: 4 punten indien het project beoogt de beleidsdoelstelling na afloop van het project te hebben bereikt (# km beekherstel, ha vernatte gronden, verbeterd kwr lichaam, gerealiseerd kwr doel, beek is vispasseerbaar, een watersysteem is klimaatbestendig ingericht, maatregelen zijn genomen om de waterkwaliteit te verbeteren etc.).

Toelichting: de originele tekst is exact hetzelfde als de tekst bij Maatregel 04.4.01 "Niet productieve investeringen voor biodiversiteit, natuur, landschap en hydrologische maatregelen

PAS", Werkwijze 1, geografisch criterium. Terwijl deze maatregel andere doelen dient en de voorbeelden dus ook anders behoren te zijn.

Werkwijze 3 Individuele toepassing criteria

Mate van effectiviteit van de activiteit:

Originele tekst: Bij waterkwantiteit kan het gaan om de mate waarin wordt bijgedragen aan het voorkomen of beperken van wateroverlast, watertekort en/of verzilting van grond- en of oppervlaktewater resp. om het herstel van verdroogde natuurgebieden.

Voorstel: Deze zin weg te laten of te vervangen door: Bij waterkwantiteit kan het gaan om de mate waarin wordt bijgedragen aan het voorkomen of beperken van wateroverlast, watertekort en/of verzilting van grond- en of oppervlaktewater resp. om een gebied klimaatbestendig te maken.

Toelichting: Binnen POP2 was dit een onderdeel van niet productief water. Binnen POP3 is daar een onderscheid in gemaakt. Herstel van verdroogde natuurgebieden wordt nu niet meer als een doel op zich genoemd, maar meer als een indirect gevolg, omdat er altijd de link met de landbouw moet zijn.

Werkwijze 3 Individuele toepassing criteria

Mate van urgentie van de activiteit

Originele tekst: .. punt indien er sprake is van een op grond van in het openstellingsbesluit weergegeven provinciale plannen noodzakelijke opgave die op grond van die plannen pas op ...

Voorstel: .. punt indien er sprake is van een op grond van in het openstellingsbesluit weergegeven provinciale en waterbeheerplannen noodzakelijke opgave die op grond van die plannen pas op ...

Toelichting: Het is in de originele tekst niet duidelijk of waterbeheerplannen van de waterschappen ook hieronder vallen terwijl die bij urgentie bepaling een rol spelen.

5. Landsdeel Noord:
kan akkoord gaan met wat nu voorligt hoewel niet duidelijk is, wat het verschil is tussen de handboek criteria en de criteria die de provincies met afwijkende openstellingen gebruikt hebben, wat dat nu betekent en welke risico's we hierbij lopen.

Voor de volgende keer zou ik dat graag wat explicieter uitgewerkt willen hebben zodat ik een betere afweging kan maken en oordeel kan geven over de stukken. (Anna Hijlkema – Fr)

6. Landsdeel Oost:
wij, Landsdeel Oost, kunnen instemmen met de voor het CvT schriftelijk geagendeerde voorstellen (addendum Handboek selectiecriteria en de voorgelegde (concept-)-openstellingsbesluiten). (Namens Albert Thijssen)
7. NAJK:
NAJK is positief over de verschillende documenten die voorgelegd zijn.
8. EZ en RVO gezamenlijk
Zie bijlage 2
Er wordt ingestemd met de voorstellen tot notificatie.
Er wordt ingestemd met het Addendum handboek selectiecriteria, waarbij opbouwende feedback gegeven wordt.
9. LTO
Zie bijlage 3
LTO adviseert positief over de voorstellen tot notificatie.
LTO maakt opmerkingen en doet suggesties voor zowel het addendum als de voorgelegde

separate openstellingsbesluiten.

10. Boerennatuur:

Sluit zich aan bij de opmerkingen gemaakt door LTO

Bijlage 1: Opmerkingen Europese Commissie schriftelijke raadpleging van het toezicht comité in het kader van het POP3 Nederland

- a) addendum handboek selectie criteria POP3 projecten (Versie 15 september 2016)**
- b) modificatie POP3**

c) Addendum handboek selectiecriteria:

De beheers autoriteit heeft een zeer volledig en gedetailleerd handboek en addendum uitgewerkt voor de toepassing van de selectie criteria bij de openstellingsbesluiten voor de maatregelen in het POP waar deze van toepassing zijn.

Het is een goed uitgewerkt document die enerzijds de uniformiteit voor het selectie proces binnen de provincies beoogt en anderzijds voldoende flexibiliteit geeft ten behoeve van de Provincies om aan hun eigen specifieke doelstellingen en noden te beantwoorden.

De EC wil hierbij toch nog enkele observaties maken:

Vooreerst wat betreft het handboek zelf, die nu niet het onderwerp van deze raadplegingsronde is, maar gebruikt wordt in samenhang met het addendum, enkele vragen daaromtrent:

- d) **Tie-break regels:** zijn deze voorzien in het handboek? Teneinde uniformiteit in de toepassing van de selectieprocedure van aanvragen te bewerkstelligen, is het namelijk ook van belang te weten wat de te volgen procedure is in geval van een *tie-break*?

2) *Er is een 'waargenomen' contradictie* in het handboek bij verwijzing naar de minimum drempels in hoofdstuk II en III : enerzijds staat bij *sturing op doelen door provincies* (onder II) dat 'keuze uit minimumdrempels' een vrijheid is dat Provincies hebben, en anderzijds staat bij III dat de wenselijke uniformiteit ook inhoudt dat 'de minimaal te behalen score 55% is van de score die behaald kan worden. Dit lijkt een contradictie en zou verwarring kunnen creëren voor de toepassing ervan. Graag een verklaring daarover.

3) Het addendum:

- We stellen vast dat , voor meerdere maatregelen, bij de toepassing van het scoren van bepaalde selectiecriteria het scoren niet altijd gebaseerd is op meetbare/verifieerbare factoren op moment van de selectie van het project, maar eerder op basis van de 'de **aannemelijkheid**' ervan (plausibility check).

Dit is een uitdaging voor de beheers autoriteit, want als bij uitbetaling van het project blijkt dat de criteria toch niet zijn behaald, is het niet de begunstigde die een sanctie kan krijgen, maar vormt dit een mogelijks risico voor de beheers autoriteit aangezien dit wordt beschouwd als een 'key control' tekortkoming, en dit zou kunnen leiden tot een financiële correctie bij een audits/controle. Vandaar wil de EC aanraden om zoveel mogelijk de selectie criteria te gebruiken die verifieerbaar zijn op het moment van de selectie. In ieder geval, en zeker voor deze criteria waar deze 'aannemelijkheidchecks' moeten gebeuren, wordt het van uiterst belang om een goede documentatie bij te houden van de ganse selectie procedure (die mogelijks door externe evaluatoren gebeurt), zodat bij audits achteraf dit proces kan gejustifieerd en gedocumenteerd worden. Vandaar dat in de keuze van 'varianten' door de provincies voor bepaalde selectiecriteria, waarbij de ene variant meer op deze aannemelijkheidchecks zal berusten dan de andere variant, lijkt het ons belangrijk dat de beheers autoriteit in het handboek opneemt dat voorkeur zou moeten worden gegeven aan verifieerbare criteria om net dit risico in te perken.

Een voorbeeld is bij

- M1 : onder 'kans op succes' 2.c. alsook onder 3c: *effectiviteit* staat 'mate waarin deelnemers uitgedaagd worden om de geleerde kennis in de praktijk toe te gaan passen : Dit lijkt me moeilijk te verifiëren en ook moeilijk in te schatten (criteria op basis van plausibiliteit houden meer risico in voor de MA)
- De mate van innovativiteit: bij maatregel 4 wordt melding gemaakt van gebruik adviescommissie of experts advies om de mate van innovatie vast te stellen. Het is ons niet duidelijk echter of dit nu ook voor M1 van toepassing is of enkel voor M4? Bij maatregel 16 wordt ook geen melding gemaakt van de adviescommissie.

b) **modificatie POP3:** de EC zal de gebruikelijke procedure volgen bij indiening van de notificatie van het POP3 en zal na analyse en consultatie met de betrokken diensten indien nodig de observaties versturen. Voor de indiening in SFC2014 willen we er toch op wijzen dat deze

combinatie van type 11b en 11c als een gezamenlijke notificatie moet aangemeld worden in SFC als **een 11b** (tweede subparagraaf) type modificatie. Dan wordt de procedure wel gevolgd van een 11b modificatie maar dat wijzigt voor het 11c gedeelte niet de datum van geldigheid. (vanaf het begin van POP3 retroactief geldig). Wel is het zo dat het aangevinkt moet worden als een 11b op de eerste pagina van de notificatie, weliswaar met behoud in de beschrijving waar het om de types '11c' gaat.

Bijlage 2 Opmerkingen EZ en RVO.nl

De Addenda

Zoals ook besproken in het CvT van 24 juni jl. is de werkwijze met handboek en addenda per maatregel een goed instrument om te komen tot uniforme en controleerbare en verifieerbare selectiecriteria. Goed om te zien dat de addenda verder zijn uitgewerkt en nu voorgelegd worden aan het CvT.

Wat opvalt is dat er voor een aantal maatregelen behoorlijk veel keuzemogelijkheden zijn opgenomen in de addenda. Ook constateren wij dat de maatregelen niet dezelfde mate van uitwerking hebben. In de openstellingsbesluiten zal een verdere uitwerking c.q. concretisering van de selectiecriteria nodig zijn. Ook wordt geconstateerd dat de mate van meetbaarheid en verifieerbaarheid verschillend per addendum is.

Om die reden vinden wij dat binnen een jaar de toepassing van de selectie-criteria moet worden geëvalueerd. Daarbij gaat het onder meer om vragen als: is het keuzepalet niet te groot, is er voldoende mate van uniformiteit in de toepassing.

Gezien voorgaande merken wij nog op dat het voorleggen van het addendum en de selectiecriteria per openstellingen aan het CvT niet leidt tot een inhoudelijke beoordeling of de selectiecriteria voldoende concreet en/of controleerbaar en verifieerbaar zijn.

In de ex ante beoordeling op controleerbaarheid en verifieerbaarheid, ex artikel 62 van de EFLPO verordening 1305/2013, zal het betaalorgaan daarom op deze punten blijven toetsen. Het blijft derhalve vooralsnog nodig om op basis van openstellingsbesluiten een inhoudelijke discussie te voeren of de combinatie van selectiecriteria en verdere concretisering van de selectiecriteria, een controleerbare en verifieerbare regeling opleveren. Daarnaast moet hierbij door de betrokken Provincies nog beleid gevoerd worden welke specifieke combinatie van opties gebruikt gaan worden voor specifieke thema's bij openstellingen, om de uniformiteit van de uitvoering van de maatregelen door de Provincies conform het Nederlandse POP programma te waarborgen.

Ten slotte vragen wij, gezien de bepaling dat selectiecriteria vooraf aan het CvT dienen te zijn voorgelegd, nog aandacht voor het punt dat nog beleid gevoerd moet worden of en zo ja, in hoeverre in openstellingsbesluiten afgeweken kan worden van de addenda.

Notificatie

Het merendeel van de aanpassingen betreft technische onderdelen dan wel verduidelijkingen waarover we geen specifieke opmerkingen maken.

Technische Bijstand

We constateren dat er in goed overleg met alle betrokkenen afspraken zijn gemaakt over de uitwerking van de activiteiten die met technische bijstand worden gefinancierd.

EZ/RVO.nl

Bijlage 3 Opmerkingen LTO

Reactie LTO Nederland naar aanleiding van schriftelijke ronde Comité van Toezicht POP3

Inleiding

Uit het Bestuursakkoord Natuur en Landelijk gebied dat de provincies en het Rijk in 2011 sloten volgt ondermeer dat de provincies verantwoordelijk zijn voor de verdeling van ELFPO-budgetten en het openstellen van regelingen gefinancierd uit het POP. Samen met de waterschappen dragen de provincies zorg voor de nationale financiering. Het Nederlands POP programma zet in op een beperkt aantal maatregelen gericht op versterking van de concurrentiepositie van bedrijven en verduurzaming. LTO Nederland staat achter de keuzes die zijn gemaakt. De EU middelen voor het Nederlands POP programma zijn daarenboven mede op verzoek van LTO Nederland aangevuld met ruim € 30 mln door overheveling vanuit het budget pijler 1. Hiervan zal, zo hebben IPO, Unie van Waterschappen, LTO het Rijk afgesproken een bedrag van € 20 mln worden ingezet voor internationale waterdoelen KRW en Nitraatrichtlijn. De waterschappen zullen een zelfde bedrag als cofinanciering inzetten. Deze middelen zullen voornamelijk 'op het boerenerf' worden uitgegeven. LTO Nederland hecht dan ook een groot belang aan een voortvarende uitvoering van het POP programma. Met de agenda bij het Handboek, de notificatie en de voorgestelde openstellingsbesluiten kan een belangrijke stap voorwaarts worden gezet. In de afgelopen bijna drie jaar dat het POP3 van kracht is, is evenwel naar het oordeel van LTO Nederland, onvoldoende uitvoering aan belangrijke onderdelen van het programma gegeven.

Uitvoering POP3 programma tot nu toe te weinig gecoördineerd en voortvarend opgepakt

Begrijpelijk vergt de aanloop tot de uitvoering van een nieuw POP programma vanwege de complexiteit van de EU regelgeving enige tijd. Immers de EU verordening behoeft een nauwkeurige toepassing en blijkt op onderdelen multi-interpretabel. Bovendien vraagt ook de introductie van het systeem van tendering met selectiecommissies de nodige voorbereiding. Echter, ook verwacht mocht worden dat provincies zich terdege zouden voorbereiden op de hun vanwege het Bestuursakkoord toegevallen taak om uitvoering te geven aan het POP3 programma. De regeltechnische aspecten lagen reeds besloten in de EU verordening en die is al in 2013 aangenomen. Nochtans na bijna 3 jaar POP3 (2014-2020) hebben provincies slechts een zeer beperkt aantal regelingen – op het oog willekeurig en zonder duidelijke onderlinge afstemming – open gesteld. Het totaal beschikte budget voor initiatieven is navenant relatief gering. Zowel in de afgelopen vergaderingen van het CvT alsook in bilaterale overleggen met het ministerie van EZ, IPO als Regiebureau POP heeft LTO Nederland herhaaldelijk kenbaar gemaakt zich hierover grote zorgen te maken omdat geld dat is bedoeld voor investeringen in versterking van de concurrentiekracht en verduurzaming van agrarische bedrijven op de plank blijft liggen. LTO Nederland heeft erop aangedrongen dat provincies met meer voortvarendheid de voorbereiding van openstellingsbesluiten ter hand nemen. Daarbij wees LTO Nederland in het bijzonder op de internationale waterdoelen en de daarvoor beschikbare budgetten. LTO Nederland werkt aan de uitvoering ervan door het Deltaprogramma Agrarisch Waterbeheer (DAW). Belangrijke kenmerken zijn: projecten worden bottom up door agrarische ondernemers – vaak in samenwerking met andere gebiedspartijen – geïnitieerd en door een samenstel van maatregelen worden meerdere water- en daarmee samenhangende gebiedsopgaven aangepakt. Voor diverse initiatieven die tot dusverre zijn voorbereid geldt dat voor de financiering van de uitvoering een beroep gedaan moet worden op verschillende POP maatregelen. Voor een integraal project met activiteiten zoals samenwerking, verspreiding van kennis, groen-blauwe diensten, herverkaveling en investeringen in het watersysteem zullen voor elk van deze activiteiten afzonderlijke aanvragen moeten worden ingediend. Nog gecompliceerder is het als een project in samenwerking met een provinciegrens overschrijdend waterschap wordt uitgevoerd en derhalve aanvragen in meerdere provincies moeten worden ingediend.

Het nationaal POP programma biedt veel ruimte en mogelijkheden. Provincies kunnen deze verbinden met provinciale doelen. Dat is overigens een tamelijk intern gerichte benadering. De vraag zou moeten worden gesteld: met het oog op welke doelen en voor wie zijn de maatregelen in het POP3 opgenomen? Voor diverse maatregelen, met name voor investeringen, kavelruil e.d. zou een benadering vanuit de behoeften en prioriteiten van de doelgroepen - zoals agrarische ondernemers – uitgangspunt moeten zijn in plaats van provinciaal beleid. De huidige voortgang leidt in de meest extreme uitvoeringsvariant ertoe dat per provincie verschillende openstellingsbesluiten op verschillende momenten worden gepubliceerd voor dezelfde maatregelen uit het nationaal POP3 . Naar ons oordeel zou dit een volstrekt doorgesloten product zijn van decentralisatie en veroorzaakt dit hoge uitvoeringskosten voor zowel de bestuursorganen alsook voor aanvragende organisaties. Dit alles onderstreept de noodzaak van een gecoördineerde uitvoering van het POP programma. Samenwerking tussen provincies is essentieel. Het POP regiebureau kan hierbij fungeren als verbindende schakel waar kennis samen komt en regie wordt gevoerd. LTO Nederland dringt er op aan dat provincies aldus besluiten tot inhoudelijk afgestemde regelingen en tot samenhang in de openstelling van regelingen. Dat wil zeggen, POP maatregelen zouden niet elk afzonderlijk moeten worden opengesteld maar meerdere - en in zo veel mogelijk provincies – gelijktijdig met een in principe per provincie een (overwegend) gelijkeproces van beoordeling en besluitvorming. Daarbij kan gewerkt worden met een realistische agenda voor de openstelling van de regelingen zodat initiatiefnemers voor het indienen van aanvragen daarop hun voorbereidingen kunnen afstemmen.

Addenda selectie POP-projecten voorstellen 15 september 2016

De addenda dragen er aan bij dat er eenduidige opstellingen komen van de selectiecriteria en dat deze in de betreffende provincies op dezelfde manier beoordeeld worden. Van betekenis is dan natuurlijk wel dat de provincies deze ook daadwerkelijk als zodanig implementeren.

Maatregel M01 Kennisoverdracht en voorlichtingsacties (artikel 14)

Met betrekking tot de beoordeling op criterium 1: kosteneffectiviteit wordt een tweetal opties beschreven. De eerste optie neemt de kosten per deelnemer als vertrekpunt welke aan een normprijs worden gerelateerd. De vraag is of deze benadering er niet toe leidt dat ‘appels en peren’ worden vergeleken en wordt gestuurd op gemakkelijke acties waarbij tegen relatief lage kosten veel mensen worden bereikt. De inhoud van de kennis- en voorlichtingsactie bepaalt immers de kosten per deelnemer. Deze verschillen qua intensiteit en complexiteit per thema, doelstelling en doelgroep. Voor een beoordeling van aanvragen op basis van een vergelijking van de kosten per deelnemers zullen de criteria van de maatregel nauw moeten zijn omschreven hetgeen weer als nadeel heeft dat de reikwijdte van de maatregel wordt beperkt. Een nadere precisering van de toepassing van dit criterium komt ons wenselijk voor.

Er lijkt voorts overlap met het criterium 3 b: Mate van de effectiviteit van de activiteit. Beide zien op het aantal deelnemers: het eerste criterium op de kosten per deelnemer en het derde met name op het aantal deelnemers. Daartussen bestaat uiteraard een relatie. Beide beogen te beoordelen of de doelen slim behaald worden. Door de dubbele beoordeling worden de kosten per deelnemer een onevenredig belangrijk criterium, belangrijker mogelijk dan of het project bijdraagt aan het realiseren van benoemde beleidsdoelen.

Ten aanzien van criterium 2: Kans op succes/haalbaarheid is genoemd dat de aanbieder aantoonbaar gekwalificeerd moet zijn voor het werk. Wij gaan ervan uit dat de aanvrager niet tevens aanbieder van kennis en voorlichting moet zijn. De aanvrager kan immers derde partijen inhuren die uiteraard gekwalificeerd (behoeft dit niet nadere duiding?) moeten zijn.

Maatregel M04 Investerings in materiële activa (artikel 17)

Fysieke investeringen voor innovatie en modernisering van agrarische ondernemingen

LTO Nederland vindt het belangrijk dat ondersteuning van investeringen niet wordt beperkt tot investeringen die nodig zijn voor het ontwikkelen, beproeven of demonstreren van innovaties maar vindt dat ook moet worden ingezet op een bredere uitrol van gewenste investering(en) voor innovatie en modernisering van agrarische ondernemingen. Het hanteren van een investeringslijst, zoals de BOOT lijst bevelen wij ten eerste aan omdat dit er aan bijdraagt effectiever – in het geval van de BOOT lijst, gericht op verbetering van de waterkwaliteit c.a. - doelen te bereiken.

Maatregel 4.3.01 Fysieke investeringen voor innovatie en modernisering van agrarische ondernemingen: investeringen in infrastructuur voor de ontwikkeling, modernisering of aanpassing van landbouwbedrijven.

Onder 1. Aanvragen die zien op het tot stand brengen van een kavelruil-proces (bijeen brengen van partijen, opstellen van een projectplan) wordt ten aanzien van het criterium Kans op succes / haalbaarheid, als uitwerking daarvan, de mate waarin er draagvlak bestaat genoemd. LTO Nederland onderstreept dat de wens van met name de ondernemers en andere eigenaren/gebruikers wiens gronden deel uit maken van het te verkavelen plangebied het draagvlak voor een kavelruilproces bepalen. LTO Nederland geeft in overweging dit expliciet te vermelden. Uiteraard kan op verschillende manieren worden vastgesteld in welke mate er draagvlak zoals in de tekst is aangegeven.

Voor wat betreft het criterium urgentie dat in de verschillende onderdelen terug komt, wordt telkens verwezen naar (inter)nationale en provinciale doelstellingen. LTO Nederland wijst op de mogelijkheid dat ondernemers opteren voor een kavelruilproces en uitvoering en/of bedrijfsverplaatsing ter verbetering van de agrarische verkaveling maar waarbij er geen urgentie is vanuit (inter)nationale en provinciale doelstellingen. Met name als de provincie verbetering van de agrarische verkaveling niet als provinciaal doel heeft benoemd voldoet een dergelijke aanvraag reeds niet aan het urgentiecriterium. In de scorelijst is dit criterium bovendien aangescherpt. Daar wordt zelfs gesproken van 'provinciale plannen'. LTO Nederland vindt het expliciet verbinden van dit criterium aan (inter)nationale en provinciale doelstellingen te beperkend. Een DAW project van ondernemers waarin een reeks samenhangende maatregelen zijn opgenomen, er een grondvraag is (bijvoorbeeld voor de aanleg van bergingsgebied) en voor realisatie tevens kavelruil nodig, zou op de scorelijst immers geen punten krijgen.

LTO Nederland zoekt de scorelijst aan te passen zodat ook kavelruil dat geen onderdeel is van een provinciaal plan c.q. bijdraagt aan (inter)nationale doelen kan worden ondersteund.

Maatregel 04.4.01 Niet productieve investeringen voor biodiversiteit, natuur, landschap en hydrologische maatregelen PAS

Maatregel 04.4.02 Niet productieve investeringen water

Ook in deze maatregelen wordt een urgentiecriterium benoemd dat is gerelateerd aan (inter)nationale en provinciale doelstellingen en provinciale plannen. Dit criterium sluit uit dat ondernemers een aanvraag kunnen doen voor investeringen die niet direct passen binnen genoemde doelen en plannen maar wel bijdragen aan behoud van biodiversiteit, natuur en landschap alsmede waterkwaliteit. Als voorbeeld wordt genoemd een project 'Erven in het Groen' (Friesland) waarbij investeringen in vergroening van boerenerven worden gedaan ter behoud van erfvogels en dergelijke. Niet productieve investeringen water zullen veelal deel uit maken van een DAW project. LTO Nederland vindt het voorbarig en onnodig om niet productieve investeringen

water uit te sluiten welke geen directe relatie hebben met KRW en/of nitraatrichtlijn doelen maar wel in een bijvoorbeeld een DAW project een integraal onderdeel zijn van de voorgestelde maatregelen.

Notificatie POP3 2016

LTO Nederland vindt het belangrijk dat wordt voorgesteld de personeelskosten te kunnen doorberekenen op basis van een IKT systeem. Organisaties die aanvragen voorbereiden en in uitvoering nemen moeten de kosten van in te zetten (eigen) personeel kunnen declareren op basis van de in die organisatie gebruikelijke standaarden voor berekening van de kostprijs. Dit was tot dusverre onmogelijk waardoor o.a. LTO organisaties alleen door de inzet van eigen financiële middelen aanvragen konden voorbereiden en in uitvoering nemen.

LTO Nederland kan zich vinden in de voorstellen m.b.t. de garantiestelling en heeft voor het overige geen opmerkingen bij de Notificatie.

Openstellingsbesluiten

Drenthe: niet productief water klimaat:

Gelet op de financiering lijkt dit een maatregel die wordt gefinancierd uit het oorspronkelijk pijler 2 budget. De ELFPO-middelen dienen met € 469.000 aangevuld te worden vanuit andere overheden anders dan de Provincie Drenthe. De subsidie bedraagt 100% van de subsidiabele kosten waarbij:

- a. 50% te financieren vanuit Europese middelen;
 - b. 15% cofinancieringsbijdrage vanuit de provincie Drenthe;
 - c. 35% cofinancieringsbijdrage vanuit een of meer overige regionale overhe(i)d(en);
2. Geen subsidie wordt verstrekt indien de subsidiabele kosten lager zijn dan € 250.000

Alleen aanvragen waaraan ook de provincie en regionale overheden bereid zijn mee te financieren komen dus in aanmerking. Wat betekenen deze criteria voor de kansen van private partijen? Zijn de criteria van genoemde overheden inhoudelijk gelijk aan die van het openstellingsbesluit of hebben deze partijen aanvullend eigen afwegingen?.

De subsidiabele activiteiten betreffen: 1) herinrichting van watergangen en kunstwerken die daarin voorkomen en 2) maatregelen op boerenland om water vast te houden of te bergen. Met betrekking tot de eerste staat is nergens een relatie met de landbouw genoemd. Het kader voor de maatregel is gevormd door de brief van de staatssecretaris van EZ aan de Kamer d.d. 6 december 2013 kenmerk DGA-ELV / 13196008, waarin staat vermeld dat: *'Het bevorderen van een emissiearme landbouw en het optimaliseren van het waterbeheer voor de landbouw staan hierbij centraal. Een bedrag van ongeveer €25 miljoen, waarvan de helft Europese cofinanciering, wil ik inzetten voor een Samenhangend pakket van maatregelen, waarbij het accent ligt op effectgerichte maatregelen voor de landbouw'*. Wel worden klimaat en KRW geregeld aangehaald in het openstellingsbesluit. De vraag is met andere woorden of niet productieve investeringen van agrariërs de facto ook in aanmerking komen voor financiering. In dat geval zou de BOOT lijst moeten worden opgenomen opdat de daarin vermelde niet productieve maatregelen voor subsidie in aanmerking kunnen komen.

Drenthe: niet productief water KRW

De financiering is 100% POP3. Het betreft dus middelen vanuit overheveling waarvoor voor wat betreft de besteding de afspraken gelden welke eveneens in de hiervoor aangehaald brief van de staatssecretaris zijn vermeld onder de kop 'Internationale doelen'. De subsidiabele activiteiten zijn: 1) bovenwettelijke niet productieve investeringen die bijdragen aan de realisatie van KRW-doelen (ecologie en chemie) van KRW-waterlichamen, zoals vastgesteld in de factsheets oppervlaktewaterlichamen en/of grondwaterlichamen. Dit betreft de volgende type maatregelen: a) herinrichtingsmaatregelen watergang (bv. beekherstel, aanleg natuurvriendelijke oevers, aanpassing watergang en/of de aanleg van vispassages) en b) bovenwettelijke waterzuiveringsmaatregelen (bv.

aanleg van bovenwettelijke helofytenfilters) en 2) bovenwettelijke niet-productieve investeringen die bijdragen aan de (her)inrichting of transformatie en het beheer van het watersysteem voor landbouw-, water- en klimaatdoelen passend binnen de Omgevingsvisie Drenthe 2014. De investeringen moeten passen in één van de programma van Drenthe maar het is onduidelijk of investeringen door boeren daar in passen. Als criterium voor het rangschikken van projecten zou ons inziens de bijdrage aan versterking van de concurrentiepositie en verduurzaming van de landbouw moeten worden genoemd in samenhang met de mate waarin de uitgaven voor het project op 'het boerenerf' landen zoals destijds voor de overhevelingsgelden is afgesproken.

LTO Nederland stelt echter ten aanzien van het concept besluit vast dat het (in)directe effect op de landbouw summier is en nergens in de puntentelling en selectie (die overigens onnodig complex zijn) de voornoemde criteria worden meegenomen. Integrale projecten lijken slecht inpasbaar. LTO Nederland concludeert dat de openstelling niet is toegesneden op investeringen voor en door (groepen van) agrarische ondernemers, bijvoorbeeld in het kader van een DAW project, maar veeleer op investeringen die de facto alleen door waterschappen gedaan kunnen worden en waarvan niet op voorhand vast staat dat deze bijdragen aan landbouwdoelen.

Daaruit volgt dat tenminste twijfel bestaat of deze openstelling past binnen het kader van de afspraken voor besteding van overhevelingsmiddelen. Het zou helpen als de BOOT lijst wordt genoemd als richtlijn voor subsidiabele investeringen. LTO Nederland vindt dat een nadere toelichting/aanpassing nodig is en adviseert voorshands niet met het openstellingsbesluit in te stemmen.

Gelderland:

Fysieke investeringen

LTO Nederland adviseert positief over de openstelling voor fysieke investeringen. Ook niet verrekenbare BTW, software en personeelskosten komen nu voor subsidie in aanmerking. Vragen zijn er over de uitrol van innovaties. Zijn deze ook in de regeling begrepen?

Verplaatsing glastuinbouw

LTO Nederland verwelkomt een openstellingsbesluit voor de verplaatsing van glastuinbouwbedrijven. Cruciaal is de vraag wie in de periode voorafgaand aan de aanvraag de eigendom van de exploitatie in bezit moet hebben gehad. Om dit duidelijk in de regeling op te nemen stellen wij de volgende aanpassingen voor:

- Artikel 1 lid 1 letter r. Definitie van "volwaardig in gebruik": Toevoegen zin: het gebruik van een agrarisch bedrijf dat –al dan niet door de subsidie-aanvrager- naar de aard en omvang...
- Artikel 1 lid 4 onder a.; eigenaren van een volwaardig in gebruik zijnd glastuinbouwbedrijf op het moment van de aanvraag van de subsidie
- Artikel 1 lid 4 onder b.; langdurig pachters van een volwaardig in gebruik zijnd glastuinbouwbedrijf op het moment van de aanvraag van de subsidie (De huidige definitie onder b is momenteel onjuist, aangezien inherent aan pachten is, dat geen sprake is van eigendom.) Kortom, het bedrijf moet in de 3 jaar voorafgaand aan het moment van subsidie-aanvraag volwaardig zijn geweest. De subsidie-aanvrager moet op het moment van aanvragen eigenaar of langdurig pachter zijn.

T.a.v. de tendervoorwaarden merkt LTO Nederland op dat voorwaarden diverse subjectieve elementen bevat welke bovendien voor meerdere uitleg vatbaar zijn. Vanuit de betrokken gebieden wordt aangegeven dat de huidige systematiek in de van toepassing zijnde regeling zou moeten worden gehandhaafd. Deze sluit aan op de beoogde beleidsdoelen. LTO Nederland vraagt waarom hiervan is afgeweken en of deze in de voorgestelde regeling kan worden opgenomen .

Limburg: Niet productieve investeringen water:

LTO Nederland stelt vast dat dit een regeling betreft waarvan de financiering beschikbaar komt vanuit overhevelingsmiddelen. Hiervoor geldt in grote lijnen hetzelfde als bij de twee openstellingen van Drenthe. Het accent is gelegd op fysieke investeringen in het KRW netwerk, waarbij de relatie met landbouw slechts summier wordt genoemd en de facto agrarische investeringen niet in aanmerking komen. Bij artikel 3.2 (subsidiabele activiteiten) wordt de relatie met de landbouw weliswaar aangehaald maar bij artikel 3.1c wordt als activiteit vermeld: de realisatie van behoud en herstel van de natte natuur en verbetering van de waterkwaliteit, zoals opgenomen in het Provinciaal Waterplan Limburg 2016 – 2021, inclusief het bijbehorende Uitvoeringsprogramma Water, vastgesteld door Provinciale Staten op 11 december 2015. Aldus kunnen bijvoorbeeld natuurgebieden ingericht worden met pijler 1 geld. Dit is, onder verwijzing naar de brief van de staatssecretaris van EZ dd. 6 december 2013 strijdig met gemaakte afspraken. LTO Nederland adviseert negatief over dit openstellingsbesluit

Utrecht: Samenwerking voor innovatie:

LTO Nederland ondersteunt deze regeling. Wel is de vraag waarom niet-verrekenbare BTW niet subsidiabel gesteld is.. Voorbereidingskosten kunnen evenmin worden meegenomen. Aanvragers moeten zo relatief veel kosten die zijn gerelateerd aan het project voor eigen rekening nemen. Dit is niet gewenst. Wij verzoeken u derhalve voornoemde kosten alsnog subsidiabel te stellen.

Utrecht: kennisverspreiding

Bij de hoofdtekst missen de subsidiabele kosten. Bij de toelichting zijn deze wel genoemd. Mooie combinaties met samenwerking voor innovatie zijn mogelijk. LTO Nederland ziet dit als een goede regeling mits deze gevolgd wordt door een openstelling voor productieve- en niet productieve investeringen.
